

[Udenrigsministeren]

er udstedt af Fællesskabets institutioner siden traktaternes ikrafttræden.

Der er i en række tilfælde fastsat overgangsordninger for Spanien og Portugal, som for begge landes vedkommende er nøje defineret og af begrænset varighed.

Tiltrædelsestraktaten medfører ikke ændring i omfanget af de beføjelser, som medlemslandene tidligere har overdraget til EFs institutioner.

Der er i de generelle bemærkninger til lovforslaget og i den redegørelse, som er bilagt lovforslaget, nærmere redegjort for de overgangsforanstaltninger, som er fastlagt for Spaniens og Portugals tiltrædelse af EF. Varigheden af de overgangsordninger, som er fastlagt for de to lande, er varierende og generelt set noget længere end såvel for Danmarks, Irlands, Storbritanniens som for Grækenlands vedkommende.

4. Ved nærværende lovforslag søges der om tingets samtykke til:

- at Danmark ratificerer Tiltrædelsestraktaten af 12. juni 1985,
- at bestemmelserne i Tiltrædelsestraktaten sættes i kraft i Danmark, i det omfang de efter fællesskabsretten er umiddelbart anvendelige.

Til lovforslaget med bemærkninger er bilagt:

- det retlige grundlag for Spaniens og Portugals tiltrædelse af EF. Ud over selve Tiltrædelsestraktaten af 12. juni 1985 med tilhørende dokumenter indgår heri en afgørelse af EFs ministerråd om Spaniens og Portugals tiltrædelse af EKSF,
- Slutakten af 12. juni 1985,
- redegørelse for indholdet af tiltrædelseskomplekset og Slutakten.

Jeg skal herefter anbefale nærværende lovforslag til tingets velvillige behandling.

Udenrigsministeren (Uffe Ellemann-Jensen):

Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Rådet for De europæiske Fællesskabers afgørelse af 7. maj 1985 om Fællesskabernes ordning med egne indtægter.

(Beslutningsforslag nr. B 3).

Forhandlingerne om EFs fremtidige finansiering førte i foråret 1985 til enighed om en

rådsafgørelse om EFs egne indtægter, som blev vedtaget af Rådet den 7. maj 1985.

Med afgørelsen er to væsentlige problemer inden for EF-samarbejdet løst for en årrække – nemlig finansieringsproblemet og det såkaldte britiske budgetproblem.

I afgørelsen er det således bestemt, at momsloftet – overgrænsen for medlemslandenes andel af det fælles beregningsgrundlag for merværdiafgift – forhøjes fra 1 pct. til 1,4 pct.

For så vidt angår det britiske budgetproblem bestemmes det, at der for 1984 skal overføres et engangsbeløb til Storbritannien på 1000 mill. ECU. De efterfølgende år skal der overføres 66 pct. af det beløb, som udgør forskellen mellem den britiske momsandel og den britiske andel af de samlede udbetalinger fra budgettet. Udgiften herved afholdes af de øvrige medlemslande i forhold til deres almindelige momsandel, idet dog Forbundsrepublikken Tyskland kun skal svare ⅓ af sin momsandel.

Denne løsning giver håb om, at der ikke i de kommende år – som i 1984 og 1985 – vil opstå finansieringskriser i EF.

Rådets afgørelse træder først i kraft efter, at medlemslandene har tilendebragt deres ratifikationsprocedurer i forbindelse med traktaterne om Portugals og Spaniens tiltrædelse af Fællesskaberne, medmindre Rådet med enstemmighed måtte træffe en anden beslutning. Rådsafgørelsen får dog virkning fra 1. januar 1986.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg anbefale dette til det høje tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til forvaltningslov.

(Lovforslag nr. L 4).

Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen.

(Lovforslag nr. L 5).

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Tavshedspligt).

(Lovforslag nr. L 6).

Forvaltningsloven og den nye offentlighedslov har som bekendt været undervejs længe, fra folketinget i 1973 første gang gav

[Justitsministeren]

udtryk for et ønske om, at der skulle gennemføres en generel forvaltningslov.

Forvaltningsreformen betyder en større retssikkerhed for borgerne og en mere åben forvaltning og er således udtryk for et væsentligt fremskridt. Regeringen har derfor tillagt det betydelig vægt, at reformen bliver gennemført, også fordi den er udtryk for vores ønsker om at modernisere den offentlige forvaltning og sikre en forbedret service over for den enkelte borger.

Jeg er derfor meget tilfreds med, at det ser ud til, at det nu vil lykkes. På baggrund af den grundige behandling af forslagene i sidste folketingsamling er man i retsudvalget nået til enighed om indholdet af disse nye love, og det er der grund til at være tilfreds med.

Vi har jo i Danmark tradition for, at love af denne grundlæggende karakter hviler på et bredt flertal i folketinget.

Overvejelserne i retsudvalget har ført til forskellige ændringer i de to lovforslag. Der kan vel navnlig være grund til at fremhæve, at de vigtige regler om begrundelse af forvaltningens afgørelser – i lighed med hvad der gælder i de øvrige nordiske lande – er udformet som regler om samtidig begrundelse.

Der er endvidere opnået enighed om det meget vanskelige spørgsmål om aktindsigt i sygehusjournaler, og jeg er glad for at kunne oplyse, at Den danske Lægeforening har været enig i, at tiden nu er inde til at give patienterne en sådan adgang, hvilket kan bidrage til at fjerne den risiko for utryghed, der eventuelt kan være knyttet til de »lukkede« journaler.

Da nogle af de nye regler i praksis vil kræve en vis tilvænnning, har jeg – som i de tidligere forslag – foreslået, at der gives kommunerne den fornødne tid til at få tilrettelagt sagsbehandlingen og foretaget den fornødne efteruddannelse af personalet.

I reformen indgår endvidere nye regler om offentligt ansattes tavshedspligt.

De foreslåede regler bygger på et omfattende udvalgsarbejde og en udtalelse fra straffelovrådet.

I de senere år er det navnlig to forskellige problemstillinger, hvori tavshedspligt indgår, der har givet anledning til drøftelser her i folketinget.

Den ene er, hvordan vi sikrer de offentligt ansattes adgang til at tage del i samfundsdebatten om de emner, som de arbejder med, når der samtidig må gælde en vis tavshedspligt for dem med hensyn til fortrolige oplysninger. Spørgsmålet er kompliceret, og reglerne om tavshedspligt indgår som bekendt kun som en ganske lille del af den langt mere omfattende problemstilling, der betegnes som de offentligt ansattes loyalitetsforpligtelse, og som vi drøftede her i folketinget for nogle år siden på grundlag af professor Bent Christensens responsum.

Med henblik på at gøre det lettere for offentligt ansatte at afgøre, om en oplysning er omfattet af tavshedspligten, er der i forvaltningsloven medtaget en opregning af de hensyn, der typisk kan føre til tavshedspligt. For at sikre imod, at pålæg om tavshedspligt pålægges offentligt ansatte med urette, præciseres det endvidere, at en myndigheds ledelse kun kan pålægge de ansatte tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser.

Det andet spørgsmål, der har optaget os her i folketinget, er, hvordan vi giver borgerne den fornødne sikkerhed for, at de fortrolige oplysninger, som offentlige myndigheder indsamler, ikke vandrer frit til de andre myndigheder. Vi har jo samtidig indrettet vores lovgivning således, at den offentlige forvaltning ofte skal anvende en række fortrolige oplysninger til løsning af deres opgaver, herunder tilsyns- og kontrolopgaver. En tilsvarende problemstilling har vi behandlet i forbindelse med registerlovgivningen.

På baggrund af de synspunkter, der er medtaget i retsudvalgets beretning fra sidste samling, er der fastsat nogle regler i forvaltningsloven, som i et meget væsentligt omfang begrænser en offentlig forvaltningsmyndigheds mulighed for at videregive eller indhente helt private oplysninger fra andre myndigheder uden samtykke fra den, oplysningerne vedrører. Særlig for så vidt angår sager, der er rejst af borgerne selv – de såkaldte ansøgningsager – foreslås det som noget nyt, at borgeren som altovervejende hovedregel skal give samtykke til indhentning af oplysninger om helt private forhold, således at myndigheden i modsat fald må afstå fra at behandle sagen. Herved får den enkelte en bedre mu-

[Justitsministeren]

lighed for at bestemme over oplysninger om vedkommende selv, men også et større ansvar for sagens eventuelle gennemførelse.

Den offentlige forvaltnings brug af fortrolige oplysninger er imidlertid et område, der ikke kan reguleres tilfredsstillende alene ved hjælp af regler. Det er nok så vigtigt, at de ansatte i forvaltningen har en klar forståelse for, at borgerne ikke må få grund til at føle, at det offentlige sløser med de fortrolige oplysninger og videregiver dem til andre, når det ikke er absolut nødvendigt. Det er derfor vigtigt, at vi her i folketinget giver udtryk for, at de nye lovregler bør give anledning til, at forvaltningsmyndighederne i det hele tager deres hidtidige praksis med hensyn til videregivelse og indhentning af oplysninger op til kritisk vurdering med henblik på en bedre tilrettelæggelse af sagsbehandlingen.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de tre lovforslag til det høje tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Erstatning og forsikring).

(Lovforslag nr. L 7).

Med dette lovforslag er det hensigten at forbedre retsstillingen for de personer, der uundgåeligt udsættes for personskade og tab af forsørger i forbindelse med trafikuheld.

Lovforslaget indfører et egentligt objektivi ansvar for trafikskader, som en ejer eller en selvstændig bruger af et motorkøretøj forvolder. Efter de gældende regler er erstatningsansvar i princippet betinget af, at ejeren eller brugeren har udvist fejl eller forsømmelse (handlet culpøst), om end dette culpaansvar i praksis er så strengt, at det i realiteten er meget tæt ved at være et objektivi ansvar.

Selv om man i det seneste tiår har kunnet konstatere en nedgang i antallet af personskader i trafikken, indebærer den motoriserede trafik en særdeles betydelig fare for andre trafikanters liv og helbred. Det gælder navnlig for fodgængere og cyklister. Blot et øjebliks uopmærksomhed fra en sådan trafikants side eller et barns handling i kådhed kan få helt uforholdsmæssigt alvorlige følger for den pågældende. Da ikke blot børn, men også unge, midaldrende og ældre erfarings-

mæssigt ikke vedvarende under deres færden kan optræde så forsigtigt, som de – også efter deres egen opfattelse – i og for sig burde, skønnes det rimeligt, at den meget betydelige risiko, den omfattende motoriserede trafik medfører, i øget udstrækning gennem trafik-erstatningsordningen bæres af den motoriserede trafik gennem færdselslovens særlige ansvars- og forsikringsordninger.

Da sådanne handlinger – bl.a. et barns handling i kådhed – efter gældende ret kan bevirke, at erstatningen til den pågældende, der kan være blevet alvorligt handicappet ved trafikuheldet, bliver nedsat ud fra den betragtning, at den tilskadekomne selv har medskyld i uheldet, foreslås dette nu ændret, så erstatningen kun nedsættes, hvis man ved *forsæt* eller ved *grov uagtsomhed* har medvirket til skaden.

På samme måde foreslås det, at en tilskadekommen fører af en bil, motorcykel eller knallert skal have fuld erstatning ved sammenstød med en bil eller andet motorkøretøj, blot føreren ikke har udvist grov uagtsomhed. Selv ved en simpel uagtsomhed sker der i dag nedsættelse af erstatningen til føreren.

Denne særlige beskyttelse gælder dog ikke ved tingsskader, det vil navnlig sige skader på bilerne. Her fører præventive hensyn til, at der fortsat bør kunne ske nedsættelse af erstatningen ved simpel uagtsomhed.

Ud over disse væsentlige forbedringer for de skadelidte sker der andre ændringer i de gældende regler. Således ophæves ansvarsforsikringsselskabernes adgang til at kræve erstatningen refunderet af den ansvarlige (den legale regresordning), og det skal efter forslaget kun være muligt at aftale regres i de tilfælde, hvor den ansvarlige har handlet forsætligt eller har udvist en uagtsomhed, der har karakter af grov hensynsløshed.

Lovforslaget medfører endelig, at de forsikringssummer, som den lovpåkrævede ansvarsforsikring skal dække, forhøjes meget betydeligt (fra 10 mill. kr. til 50 mill. kr. for personskade og fra 1 mill. kr. til 10 mill. kr. for tingsskade for de skader, der er forårsaget ved en enkelt begivenhed). Hermed sikres, at der uanset omfanget af en trafikskade skulle blive fuldstændig forsikringsdækning til de skadelidte.

Det kan naturligvis ikke undgås, at disse forbedringer vil føre til en vis præmieforhøjelse.